

Pitbullterje

Filmen *Pitbullterje* handler om noen gutter og jenter som holder sammen i en liten gjeng. En dag begynner en ny gutt på skolen. Han er annerledes. Han er stor og feit. Han slår tilbake mot dem som prøver å mobbe ham. Den lille gjengen vender seg mot ham. De forsøker å fryse ham ut og nekter alle å bli venner med ham.

Hovedpersonen i filmen, Jim, er ikke den kuleste gutten i gjengen. I stedet spiller han en viktig rolle som «leverandør av tjenester». Mora til Jim har psykiske problemer, så Jim må klare seg selv. Derfor er han blitt svært selvstendig og bestemmer det meste selv. De andre i gjengen utnytter ham til å skaffe dem både røyk og øl, og et sted å feste.

Jim forsøker å ignorere Terje, men Terje har bestemt seg. Han tvinger nærmest Jim til å bli bestevennen hans. Terje er slett ikke så verst å være venn med, finner Jim ut. Siden Terje også har problemer hjemme, forstår de hverandre og respekterer hverandre. Men gjengen godtar ikke dette nye vennskapet. De stiller Jim overfor et valg: gjengen eller Terje.

Filmen i undervisningen

Filmen passer spesielt godt for elever på mellomtrinnet i skolen. Den tar opp viktige temaer som angår elevene – vennskap, mobbing og tilhørighet. Den tar også opp noen tabuer – som det at enkelte elever har foreldre som tar dårlig vare på dem. Det er dessuten en morsom film, basert på en av de mest populære barnebøkene de siste årene, Endre Lund Eriksens *Pitbull-Terje går amok* (Aschehoug, 2002). Boka fikk Kulturdepartementets pris som beste skjønnlitterære bok for barn og ungdom i 2002.

Dette filmstudiearket inneholder forslag til oppgaver som klassen kan gjøre i etterkant av filmvisningen. Oppgavene gjør elevene litt mer bevisste på hva film er og hvordan de lages, og de er særlig relevante i norsk, kunst og håndverk og kroppsøving

Opgaver

Ti spørsmål: Hva husker dere fra filmen?

- 1) Hva heter guttene og jentene i gjengen?
- 2) Hva har gjengen tatt i ansiktet til Jim i begynnelsen av filmen før de tar flammefise-trickset?
- 3) Hva er viktig å huske dersom noen skal gjøre flammefise-trickset?
- 4) Hva har Terje på seg første skoledag?
- 5) Hvilken type hund forsøker de å erstatte Pitbullterrieren med?
- 6) Hvilken berømt hendelse ser moren til Jim på videoopptak av stadig vekk?
- 7) Hvorfor teller Jim til fem hver gang han kommer hjem?
- 8) Hva er grunnen til at Jim får lov til å kjøpe øl og røyk på butikken?
- 9) Hva er replikken til Terje under teatershowet på skoleavslutningen før jul?

Filmstudieark

Forfatter: Per Terje Naalsund

Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn]

Fag: Samfunnsfag, Norsk, Kunst og håndverk

Tema: Litteratur på film, Mobbing, Oppvekst/familie, Vennskap/respekt

Fakta

Originaltittel: Pitbullterje

Regi: Arild Frøhlich

Roller: Petrus A. Christensen, Jørgen Foss, Atle Antonsen, Kristin Skogheim

Manus: Endre Lund Eriksen

Genre: Komedie

Nasjonalitet: Norge

Språk: Norsk

Produsent: Finn Gjerdrum, Torleif Hauge, Stein Kvae

Produksjonsselskap: Paradox

Film AS

Lengde: 1 t. 25 min.

Distribusjon: Scanbox

Produksjonsår: 2005

Filmplakat:

10) Hvorfor går den ene jenta sin vei i den siste scenen der gjengen møtes?

(Svarene står nederst på siden)

Skuespill og «casting»

En skuespiller skal kunne spille nær sagt hvilken som helst person. Han eller hun skal kunne være ung eller gammel, dame eller mann (da Shakespeare skrev sine teaterstykker var det bare menn som fikk være skuespillere), onskapsfull eller snill. De aller flinkeste skuespillerne skal kunne kommunisere tydelig til oss alle nyanser i menneskenes følelsesliv. Blant annet derfor går skuespillere på teaterskole i mange år og trener hver dag.

I *Pitbullterje* spiller barn de fleste hovedrollene. Barn er ikke profesjonelle skuespillere. De kan likevel spille godt på film, bare de får spille roller som de passer godt til. Derfor er det viktig å finne de rette barna til å spille rollene. «Casting» kalles dette på filmspråket.

Her er to oppgaver som dere kan gjøre for å forstå hva «casting» innebærer.

a) I manuset er alle personene i filmen nøye beskrevet. Les beskrivelsene nedenunder og lag deretter en tegning av hver person. Heng deretter alle tegningene ved siden av hverandre på en tavle. Se om resultatene ble svært like eller ulike. Diskutér dessuten om tegningene deres ble mest påvirket av beskrivelsene eller av hvordan dere husket personene fra filmen.

JIM er en liten, nerdete utseende gutt på 12 år.

KURT er en kult kledd og tøff 12-åring.

KARI er en søt, tøff jente med musefletter og sin egen litt gutteaktige stil.

TERJE er usannsynlig svær. Han har armyklær fra topp til tå. Han har et olmt og stikkende blick.

BUTIKKDAMA er ei ung jente med stritt hår. Hun likner en tibetansk spaniel.

MAMMA er en spinkel og blek dame i trettiårene som ser eldre ut.

b) Her er en scene fra manuset til filmen. Det er fest i garasjen. Del klassen opp i grupper på seks personer. Alle skal spille en rolle. Skift deretter roller, helt til alle har spilt alle rollene.

Skriv deretter ned på et ark hvilken rolle du likte best å spille og hvorfor. Læreren kan lese opp alle svarene høyt i klassen.

71 INT. GARASJEN - KVELD

Flasketuten snurrer sakte rundt. Den stanser nesten på Roger, men smyer seg over på Jim igjen.

JIM

Nødt.

KURT

Du er nødt til å...

(tenker seg om)

HANNE

Kysse Kari!

ALLE I KOR

Ja!

Roger får et forferdet uttrykk. Latter og humring. Kari

smiler først, men fort stryker hun smilet av munnen, og

rynker pliktskyldig på nesa.

HANNE

Du må gjøre det!

ROGER

Han trenger vel ikke hvis han ikke vil...

Jim kravler bort til henne på alle fire. Svelger. Kari lukker øynene og former trutmann.

KURT

Fort deg!

Jim bøyer seg fram og skal til å kysse Kari. Plutselig glir garasjeporten opp. Alle snur seg, fryser til. I åpninga står Terje, ruvende, diger. Terje kommer brasende inn.

TERJE

Er det her det er fest?

KURT

Ikke for deg!

Jim ser at Roger lister seg bak, kikker i hyllene. Terje drar fram invitasjonen.

TERJE

Jeg har fått invitasjon! Kurt røsker den fra han, og slenger den på gulvet.

KURT

Ikke fra meg!

Invitasjonen lander framfor Jim. Han ser Roger komme gående mot Kurt, med hendene bak ryggen. Kurt ser fort bak på Roger, som nikker til han.

c) Hva skjer videre? Spill scenen en gang til og improviser helt til festen er over.

Animasjon

I *Pitbullterje* er det noen scener som ikke spilles av skuespillere. Dette er animasjonsscener. I disse scenene er det playmofigurer som er filmet.

Det som alltid er litt interessant med slike fantasisekvenser i en vanlig spillefilm er hva de egentlig viser. Er det Jim som leker seg? Er det Jim som dagdrømmer? Eller er det Jim som ser «syner»? Hva tror du? (Tenk for eksempel på scenen der Jim får tilbud om nye foreldre.)

Animasjonssekvensene er laget av et profesjonelt animasjonsstudio som heter Qvisten. Det eneste som er litt merkelig med disse scenene er måten figurene går på. Playmofigurer kan nemlig ikke bøye knærne sine, og derfor kan de heller ikke animeres slik at de går «normalt.»

Her er noen oppgaver som dere kan gjøre. Noen av oppgavene krever et videokamera.

a) Tenk deg at du skal lage en animasjonsfilm. Da må du klare å gjenskape bevegelsene til beina når en person skal gå. Men hvordan beveger beina seg? Få noen til å stå modell og bevege seg i kjempesakte tempo. Tegn skisser av beina i forskjellige stadier.

b) Lag en liten flippbok der du lar en person gå. En flippbok er en liten bok med en tegning på hver side, og som du kan bla veldig fort i med tommelen på siden, slik at det virker som om tegningene blir til en liten film.

c) Har dere et videokamera på skolen? Da kan du lage mange morsomme filmtricks. Husk at kameraet må stå helt stille på samme sted hele tiden. Har du animasjonsfunksjon på kamera kan du bruke det, hvis ikke må du ta opp bare bittelite film for hver gang du filmer.

1) Du kan flytte på ting og filme hver eneste liten flytt. Når du ser på filmen etterpå, virker det som om tingene beveger seg av seg selv.

2) Du kan flytte på mennesker og filme hver eneste liten flytt. Når du ser på filmen etterpå, virker det som om menneskene blir trukket avgårde.

3) Du kan la mennesker forsvinne, for eksempel ned i en kasse (la dem bøye seg ned litt mer for hver gang du filmer) eller inn i en vegg (la dem gå rett mot veggen og avslutt med et opptak der de er borte og du bare ser veggen). Dette blir enda morsommere hvis du filmer mange personer som gjør det samme etter

hverandre.

4) Kommer du på noen filmtricks selv. Bare forsøk!

Adapsjon

Filmen er basert på boka *Pitbull-Terje går amok*. Den ble skrevet av Endre Lund Eriksen. Det er forfatteren som har skrevet manuset til filmen også.

Det er nokså store forskjeller mellom boka og filmen. En tydelig forskjell gjelder lokalene der handlingen foregår: I boka leker Jim seg i en bunker, mens han i filmen leker seg i garasjen. Hovedhandlingen er dessuten forskjellig: I boka har vennene til Jim tatt fra ham bunkeren, og Jim forsøker å finne ut en måte å vinne den tilbake på. I filmen handler det i stedet hovedsakelig om at Jim må skjule at Terje er i ferd med å bli vennen hans. Kanskje kan man si at hovedforskjellen mellom bok og film er dette. I boka kommer du på innsiden av hodet til Jim og får vite hva han tenker og ønsker. I filmen ser du Jim og de andre fra utsiden og du blir spent på hvordan Jim har det og om han får det bra.

Forslag: La læreren lese boka høyt i klassen (for eksempel under lunsjen). Forskjellen mellom bok og film er såpass store at ingen av elevene vil synes det er kjedelig bare fordi de har sett filmen.

Skriveoppgave: Har du sett en god film eller lest ei god bok? Forklar så godt du kan hvordan det opplevdes. Hva følte du? Hva tenkte du? Hva gjorde du?

Diskuter i klassen hva som er forskjellen på det å lese og det å se film. Hva er grunnen til at dere velger det ene eller det andre?

Temaer til diskusjon i klassen

1) Sosiale problemer

Både filmen og boka forteller fiksjoner. Familier i barnefilmer er ofte som i denne filmen, fordi det er nødvendig at hovedpersonene i film fremstår som sterke og selvstendige. Har du for eksempel sett Gummi-Tarzan? Den handler om en svak og mobbet gutt, men den kan bli film fordi Gummi-Tarzan på magisk vis plutselig blir forvandlet. Han blir sterk og selvstendig.

Jim er selvstendig, men det er ikke mora hans. Terje er delvis selvstendig, men det er ikke faren hans. Hadde Jim og Terje levd i virkeligheten, ville de kanskje blitt tatt hånd om av barnevernet? Hva synes du? Tror du Jim og Terje hadde fått det bedre om de fikk bo hos noen andre enn foreldrene sine?

2) Gjengen

I filmen må Jim velge mellom fellesskapet i gjengen og vennskapet med Terje. Ofte er de som er med i gjenger også gode venner. Mange gjenger er likevel nokså lukkede. Det kan være vanskelig for andre å få være med. Hvordan er dette i klassen deres?

3) Ny til skolen

Terje kommer som ny til skolen og kjenner ingen. Allerede første dag prøver gjengen å mobbe ham og stenge ham ute. Hvordan er det å komme ny til en skole? Hvordan bør nye elever bli møtt – av læreren, skolen og elevene? Er det noen i klassen som kan fortelle hvordan de opplevde å begynne i klassen?

4) Mobbing

Den verste mobbingen er den som fører til at noen elever ikke får venner. Ofte danner de andre elevene en gruppe som sammen plager mobbeofferet. Det er ikke alle som plager offeret like mye, men alle sammen mobber «passivt» ved å stenge offeret ute av fellesskapet. Det kan koste mye å skifte side, slik som Jim gjør i filmen. Han velger å være vennen til Terje selv om han ikke får være med i gjengen mer. Hva synes dere om det som Jim gjør?

Ulikt de fleste mobbeoffer, er Terje på offensiven. Han plager mobberne tilbake, og han velger selv hvem han skal være venn med. Hva synes dere om det som Terje gjør? Er det noe alle som mobbes kan gjøre?

Svar på ti spørsmål.

1) De heter Kurt, Roger, Hanne, Kari og Jim.

2) Snø.

3) «Det er viktig å klemme igjen med en gang og ha minst ett lag med klær på, ellers kan flammen gå innover og brenne opp ræva di.»

4) Militærklær.

5) Tibetansk spaniel.

6) Månelandingen i 1969.

7) Kanskje fordi mora helst ikke vil bli sett utenfor senga?

8) Butikkdama er så vant til at Jim har med seg en lapp fra mora si at hun ikke stiller noen spørsmål.

9) «Det er fullt.»

10) Her er det mange mulige svar. Hun vil i hvert fall ikke være kjæresten til Kurt lenger.

Norsk Filminstitutt

Adresse Oslo: Dronningens gate 16 0152 Oslo, +47 22 47 45 00

Adresse Bergen: Media City Bergen, Lars Hilles gate 30, 5008 Bergen